

Noord-Holland Noord
CIRCULAIR

Noord-Holland Noord is de regio, inclusief en ten noorden van de gemeenten Koggenland, Alkmaar en Castricum. De regio wil de transitie naar een circulaire economie versnellen met een actieplan en strategie, die ondersteund door het bedrijfsleven, richting geeft aan de ontwikkeling van de 17 gemeenten in de regio.

Wereldwijd wordt 84 miljard ton materialen aan de aarde onttrokken. Door een sterk toenemende welvaart in ontwikkelingslanden, en een verwachte toename van de wereldbevolking naar 9 miljard in 2050, zal ook de vraag voor grondstoffen blijven stijgen. Doordat het aanbod eindig is, zal de stijgende vraag naar grondstoffen leiden tot schaarse en prijsvolatiliteit. Dit kan economische ontwikkeling beperken.

Daarnaast worden veel van de grondstoffen die weggegooid na één enkele gebruikscyclus. In Europa geldt dit voor 95% van de producten. Daardoor wordt er veel afval geproduceerd die de kwaliteit van de ecosysteem aantast die ons voorzien van waardevolle organische materialen, zoals ons voedsel. Voor de regio Noord-Holland Noord is dit bij uitstek belangrijk omdat de economische activiteiten in de regio nauw verbonden zijn met de landbouwgronden, binnenwateren en de omringende meren en zeeën die de regio karakteriseren.

De circulaire economie biedt een alternatief en richt zich op het ontkoppelen van welvaart van de productie van afval en het excessief onttrekken van grondstoffen. Nederland heeft als doelstelling om in 2050 volledig circulair te zijn, zoals staat beschreven in het Rijksbreed programma Circulaire Economie, en de Provincie Noord Holland ondersteunt initiatieven die het behalen van deze doelstelling ondersteunen. Gecombineerd met de doelstelling om broeikasgasemissies met 49% terug te dringen in 2030, staat Nederland voor een belangrijke en omvangrijke opgave. Daarbij moeten keuzes gemaakt worden, bijvoorbeeld tussen het inzetten van beschikbare biomassa als duurzame bron van energie of als duurzame bouwstof voor materialen.

Circle Economy heeft in meerdere Europese regio's en steden scans ontwikkeld die in vier fases de vraag beantwoordt: "waar en hoe starten kunnen we de circulaire economie transitie versnellen". Op vraag van de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord voerde Circle Economy de eerste fase van een Circle City Scan uit op de regio. Hierbij worden uit meer dan 20 economische sectoren in de regio, drie sectoren geselecteerd. Voor deze drie sectoren wordt in de volgende fase, door middel van een materiaalstroomanalyse, geïdentificeerd waar de hoogste milieu-winst kan worden behaald, en waar de meeste banen kunnen worden gecreëerd.

PROJECTFASERING

1 Startpunt circulaire economie

Een analyse van sectoren in Noord Holland Noord op grond van informatie over werkgelegenheid, toegevoegde waarde, grondstofgebruik en afvalproductie. Op grond van deze analyse worden een drietal sectoren geselecteerd voor verdere analyse.

2 Grondstofstromen

Om een gedegen beeld te krijgen waar de grootste milieu-impact plaatsvindt, en waar de kansen liggen voor de circulaire economie wordt een grondstofstromen analyse uitgevoerd. In deze grondstofstromen analyse wordt in kaart gebracht, hoe water, energie, biomassa, metalen en mineralen door de sectoren worden geconsumeerd en hoe deze vervolgens worden verwerkt in nieuwe producten of afval. Op grond van deze analyse worden subsectoren vastgesteld waarvoor circulaire strategieën worden ingezet.

3 Circulaire strategieën en handelingsperspectief

Om tot praktische en schaalbare oplossingen te komen voor de circulaire economie in Noord Holland Noord worden voor elk van de drie gekozen subsectoren circulaire strategieën geformuleerd. Hiervoor worden 3 concrete acties voorgesteld die door het bedrijfsleven kunnen worden voortgezet. Tevens zal in beeld worden gebracht wat het handelingsperspectief van de gemeenten is en hoe die de circulaire economie kunnen stimuleren.

Bij het identificeren van de circulaire strategieën zal worden ingezet op het opschalen van lokale innovaties maar ook internationale nieuwe baanbrekende technologieën. Hiervoor zal een inventarisatie worden gedaan van huidige circulaire projecten in de regio, en wordt de aansluiting gezocht met initiatieven zoals cirkelstad en grondstoffenakkoord.

Op basis van identificatie van huidige initiatieven en de grondstofstromen analyse zal voor elk van de sub-sectoren, kort-middel en lange termijn strategieën worden gekozen. Hiermee wordt er balans gezocht naar pilots die haalbaar en zichtbaar zijn op de korte termijn, en strategieën die op langere termijn grotere impact kunnen bereiken. Tevens zal in kaart worden gebracht in hoeverre de strategieën bijdragen aan profilering aan de regio en hoe het zich verhoudt met de bedrijvigheid in de regio. Hierbij wordt onderscheid gemaakt voor de volgende geografisch regio's: Alkmaar, West-Friesland, Kop van NH.

Op basis van de circulaire strategieën die worden geformuleerd in concrete actiepunten zal hierop aanvullend worden weergegeven hoe de gemeenten deze actiepunten kunnen versnellen. Hiervoor wordt naar handelingsperspectief, zoals gronduitgifte, wet-en regelgeving en aanbesteding, van de gemeenten in kaart gebracht.

1 Startpunt circulaire economie

- 4 ● Introductie
- 5 Sectoren en thema's
- 6 Groei van Noord-Holland Noord
- 7 Banen per sector
- 8 Toegevoegde waarde per sector
- 9 Grondstofgebruik per sector
- 10 Afvalproductie per sector
- 11 Top 10 sectoren
- 12 ● Conclusie

2 Grondstof- stromen

3 Circulaire strategieën en handeling- sperspectief

Dit is het rapport van fase 1 van de Circle scan voor Noord Holland Noord. In de eerste fase wordt door middel van data over sectoren in de regio, en de voorkeuren van de betrokken gemeenten, een eerste prioritering gemaakt van de meest belangrijkste sectoren. Hierbij worden de volgende kwantitatieve indicatoren gebruikt, per sector, banen, toegevoegde waarde, grondstofgebruik en afvalproductie. Tevens worden de sectoren in een historische en politieke context geplaatst.

Op basis van deze informatie wordt een drietal sectoren geselecteerd voor verdere analyse in fase 2 en fase 3.

De eerste fase is als volgt gestructureerd:

Sectoren en thema's

Een overzicht van de meest belangrijke sectoren, geclusterd in thema's.

Groei van Noord-Holland Noord

Een verkenning van belangrijke historische gebeurtenissen, en beleidsdoelstellingen als weergave van de politieke context en capaciteiten van de regio.

Banen per sector

Een analyse van de verdeling van de werkgelegenheid per sector.

Toegevoegde waarde per sector

Een overzicht van de waarde die elke sector toevoegt aan de economie van de regio.

Grondstofgebruik per sector

Een analyse van het grondstofgebruik per sector.

Afvalproductie per sector

Een analyse van de afvalproductie per sector.

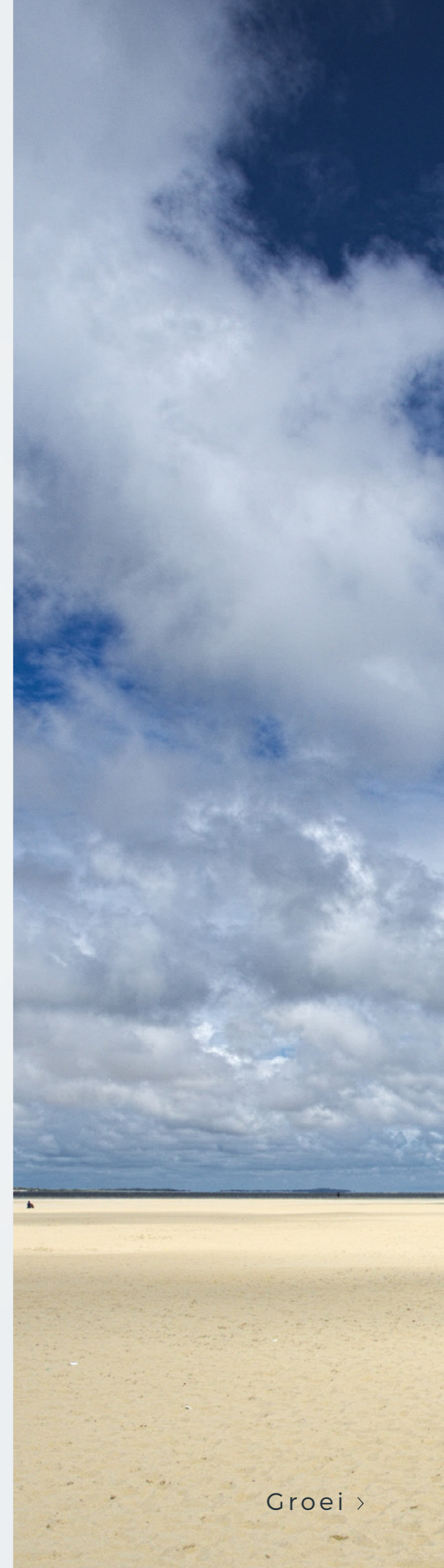
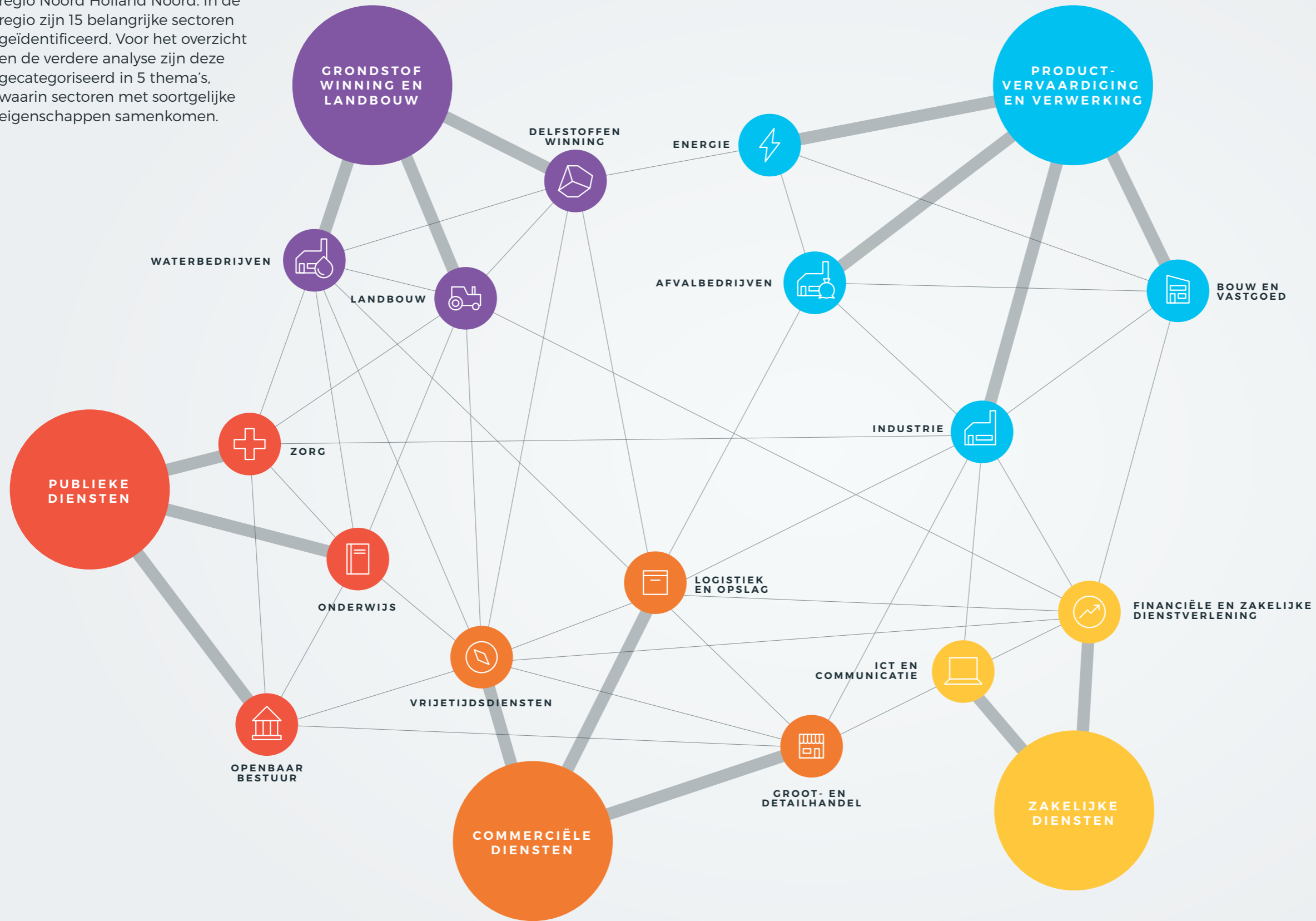
Top 10 sectoren

Op basis van de resultaten wordt een top 10 samengesteld.

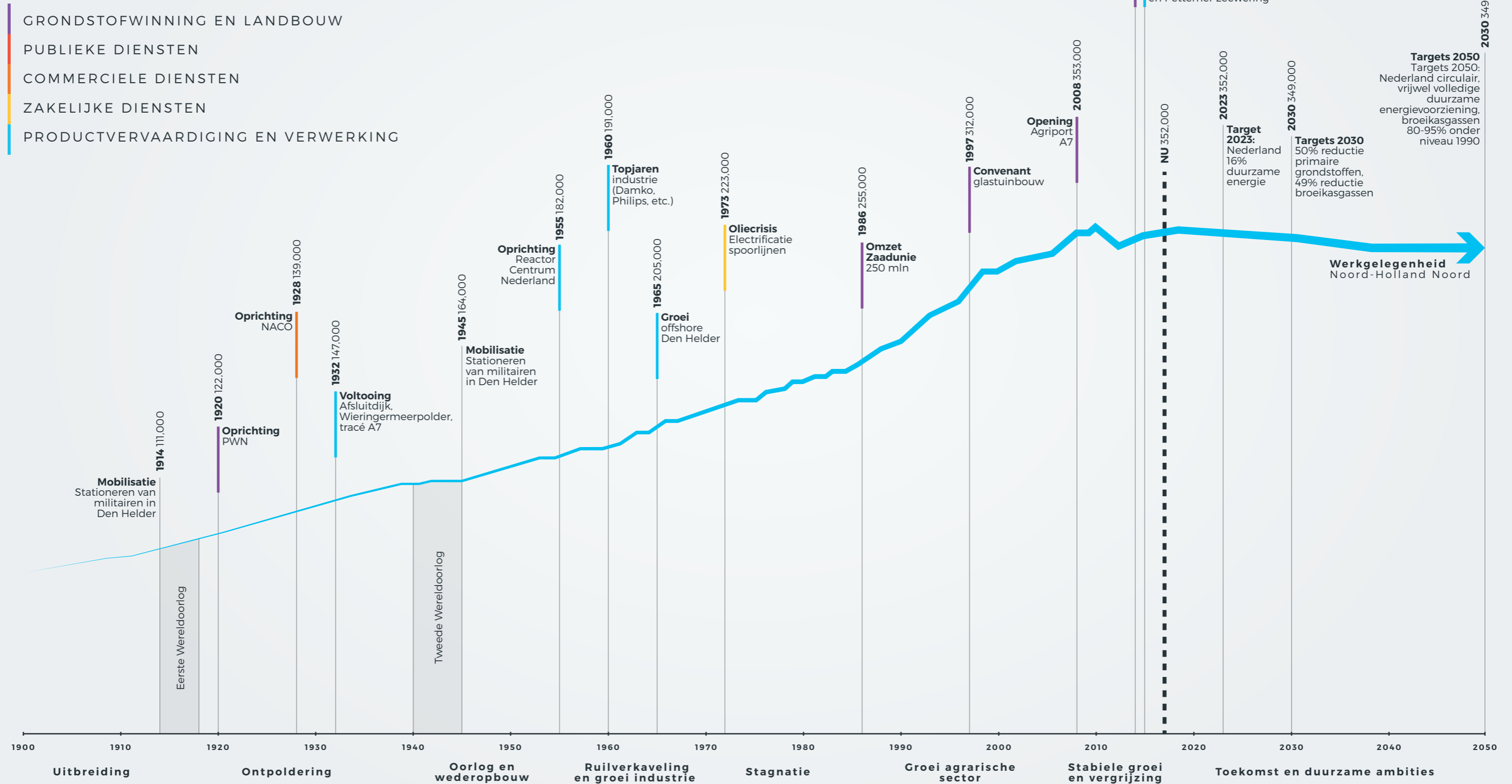
1 | Startpunt circulaire economie

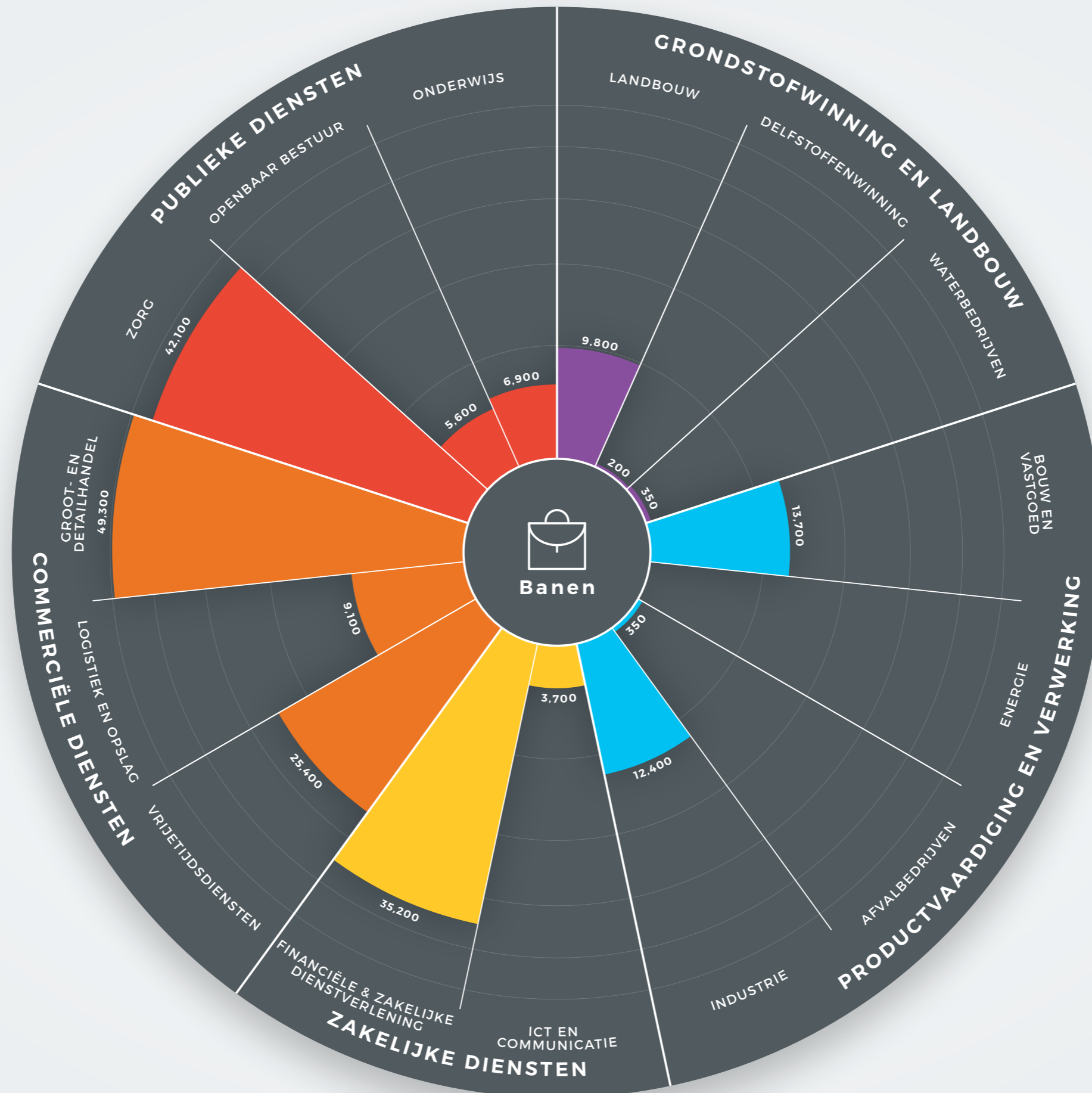
De eerste fase van de CircleScan richt zich op het identificeren van de meest belangrijke sectoren in de regio Noord Holland Noord. In de regio zijn 15 belangrijke sectoren geïdentificeerd. Voor het overzicht en de verdere analyse zijn deze gecategoriseerd in 5 thema's, waarin sectoren met soortgelijke eigenschappen samenkomen.

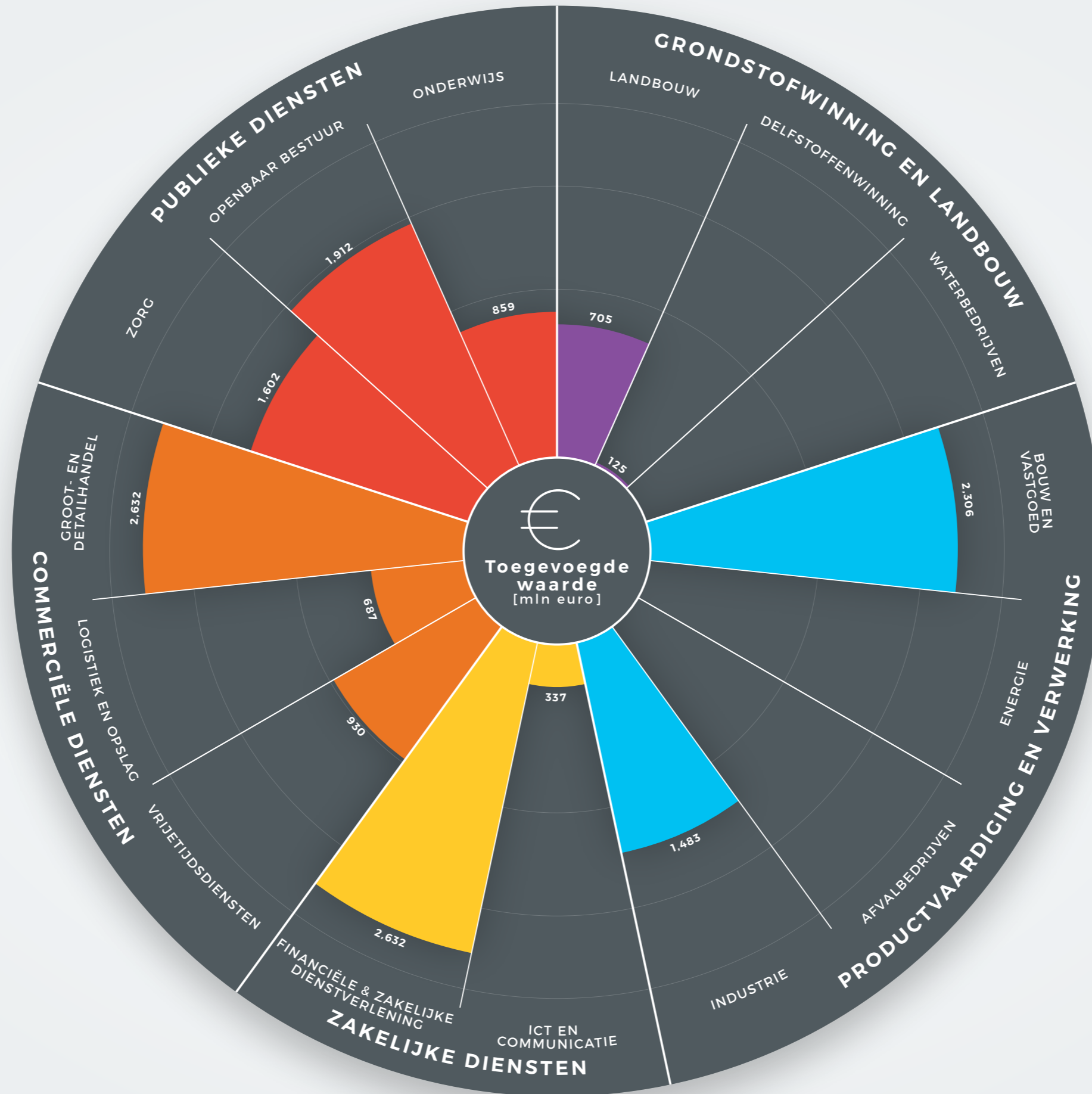
De politiek-historische analyse van de regio geeft een overzicht van de historie van de regio, en de belangrijkste politieke doelstellingen. De regio heeft grote ambities die aansluiten bij landelijke doelstelling op het gebied van circulaire economie, het gebruik van duurzame energie en klimaatmitigatie. In de historische literatuur over de regio komen veel mijlpalen naar voren over grote infrastructurele projecten, kustverdediging, ontpoldering en ruilverkaveling. De grotere historische gebeurtenissen zijn gecategoriseerd naar de geselecteerde thema's en de lijn geeft de werkgelegenheid in de regio weer.

De economische analyse begint met een overzicht van de werkgelegenheid in elk van de 15 sectoren. Hoe groter het oppervlakte, hoe meer werkgelegenheid deze sector verschaft. De meeste banen zitten in de Groot-en detailhandel, de Zorg en de Financiële en zakelijke dienstverlening.

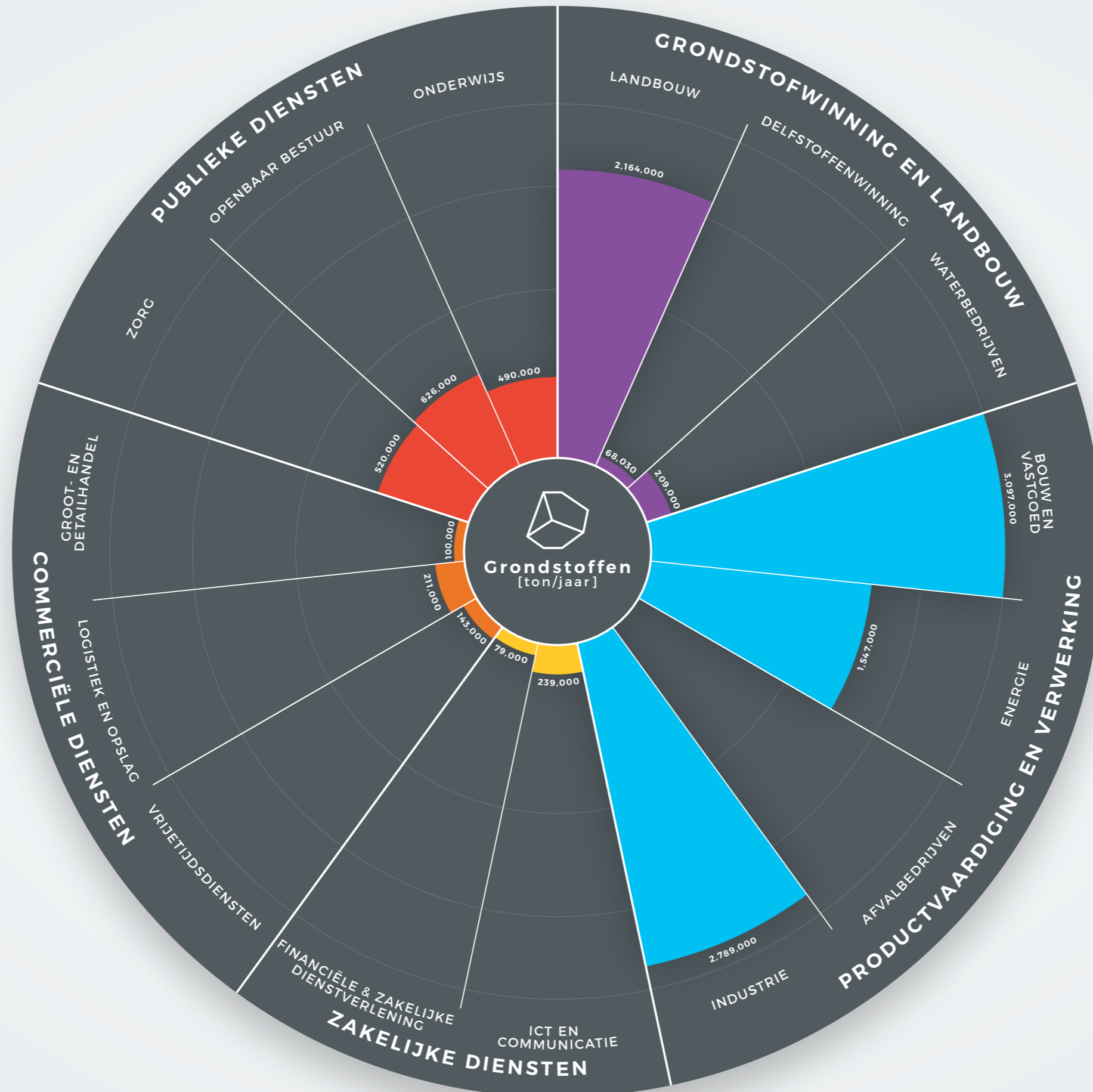
Het tweede deel van de economische analyse richt zich op de economische toegevoegde waarde van elke sector, of haar bijdrage aan het bruto nationaal product. Dit geeft inzicht in het aandeel dat een sector heeft in de lokale economie. Ook hier spelen de Groot- en detailhandel alsmede de Financiële en zakelijke dienstverlening een belangrijke rol, op de voet gevolgd door de Bouw en vastgoed.

Elke sector maakt gebruik van een groot aantal verschillende grondstoffen om haar economische activiteiten te ontplooiën. In dit overzicht van het geschatte grondstofgebruik per sector komt een ander beeld naar voren dan bij de werkgelegenheid en toegevoegde waarde. De grotere gebruikers van grondstoffen zijn de Bouw, Productvervaardiging en Verwerking.

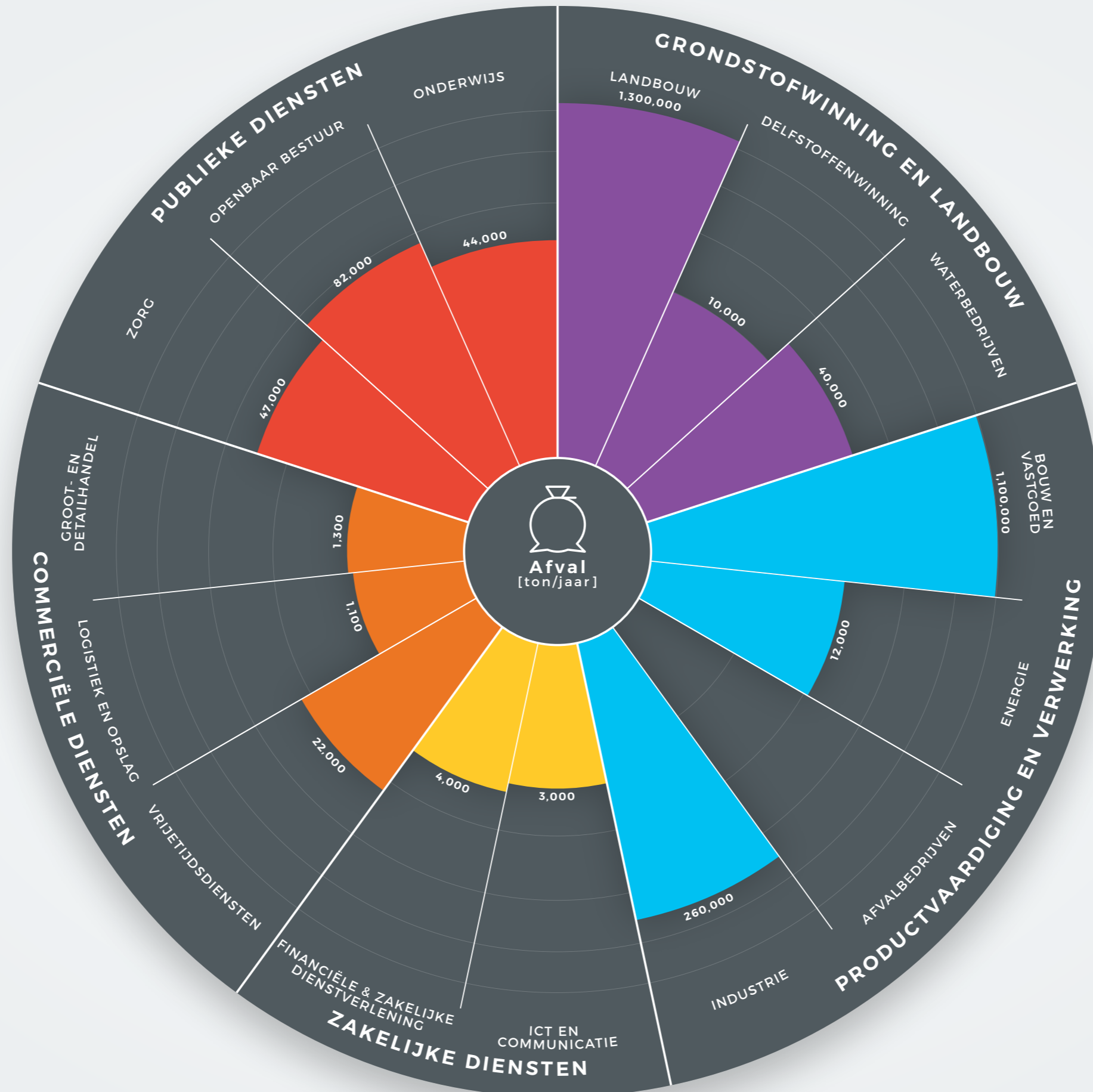
De extractie van water (50-100 miljoen m³) en zand (tussen de 10 en 15 miljoen m³) zijn niet meegenomen in deze weergave. Deze materialen worden onttrokken in Noord Holland Noord, maar grotendeels toegepast buiten de regio.

De beschikbare geaggregeerde gegevens over materiaalgebruik per sector geven een goede indicatie van het materiaalgebruik, maar zijn niet nauwkeurig. In de volgende fasen van het project, waarin een top drie van sectoren in meer detail wordt geanalyseerd, kunnen deze waarden veranderen.

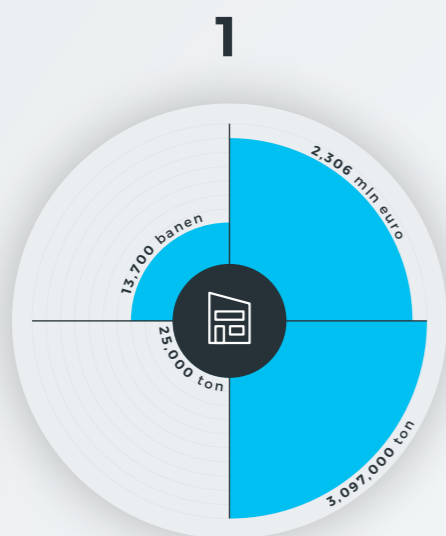
De analyse van de geschatte afvalproductie per sector brengt de sectoren Landbouw, Bouw en vastgoed en Industrie als grotere producenten van afval naar voren.

Ook hier geldt dat de beschikbare geaggregeerde gegevens over afvalproductie per sector een goede indicatie geven van de afvalproductie. Ze zijn echter niet nauwkeurig. In de volgende fasen van het project, waarin een top drie van sectoren in meer detail wordt geanalyseerd, kunnen deze waarden veranderen.

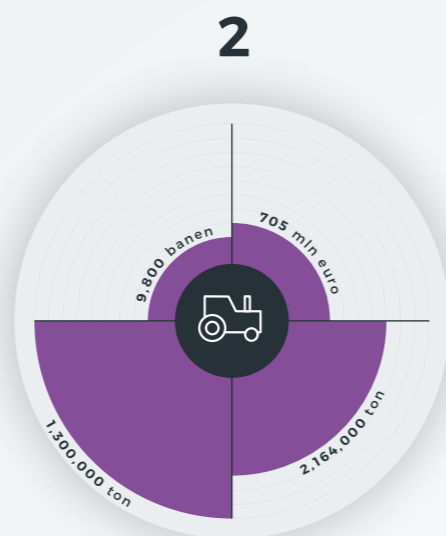

De top 10 is gebaseerd op sectoren die vanuit sociaaleconomisch en materieel oogpunt het meest relevant zijn voor de regio Noord Holland Noord. Hierbij heeft het aandeel van elke sector in de totale werkgelegenheid, toegevoegde waarde, grondstofgebruik en afvalproductie in de regio, een gelijke weging.

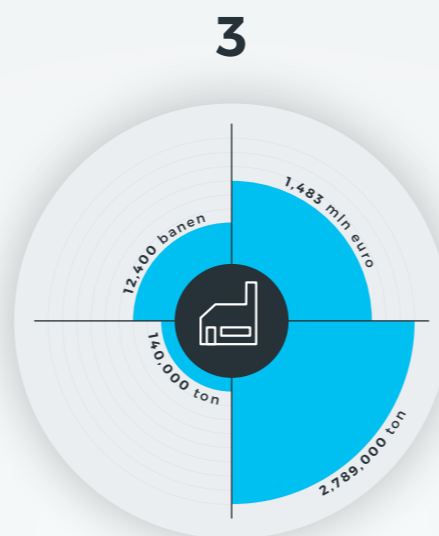
Via een vragenlijst zijn gemeenten in staat gesteld om aan te geven welke sectoren voor hen prioriteit hebben. Daaruit kwamen Vrijetijdsdiensten en de Landbouw als de twee belangrijkste naar voren, gevolgd door Groot- en detailhandel en de sector Bouw en vastgoed.

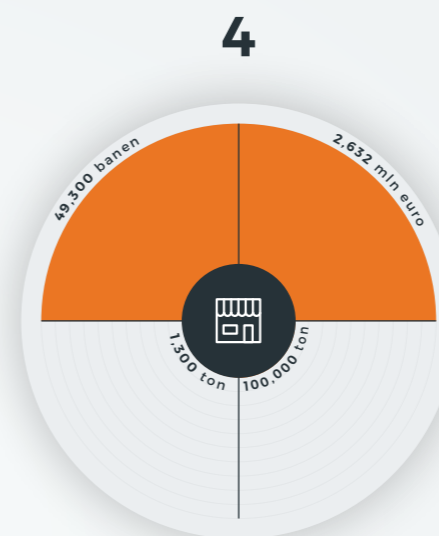
BOUW EN VASTGOED

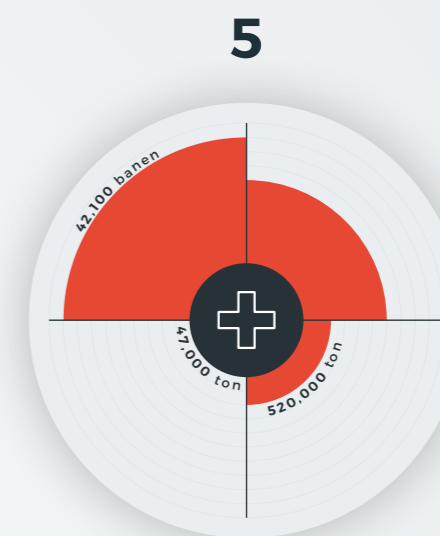
LANDBOUW

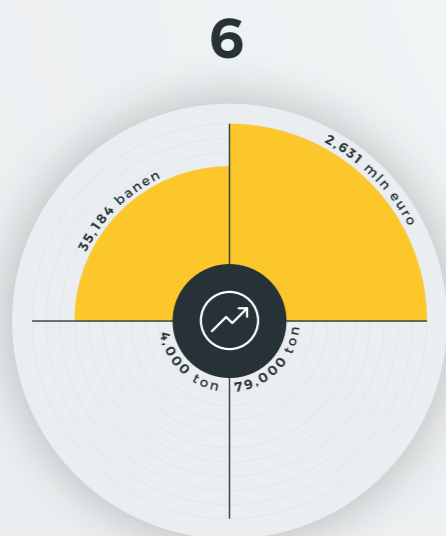
INDUSTRIE

GROOT- EN DETAILHANDEL

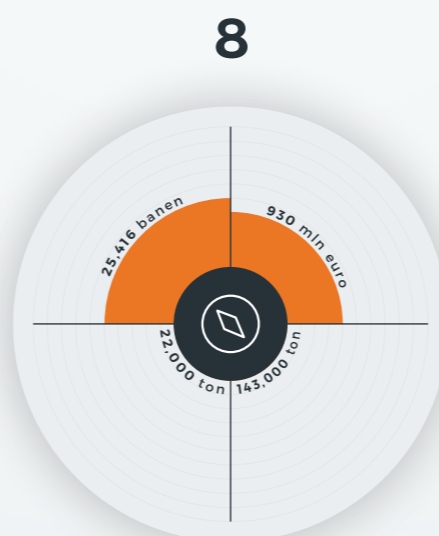
ZORG

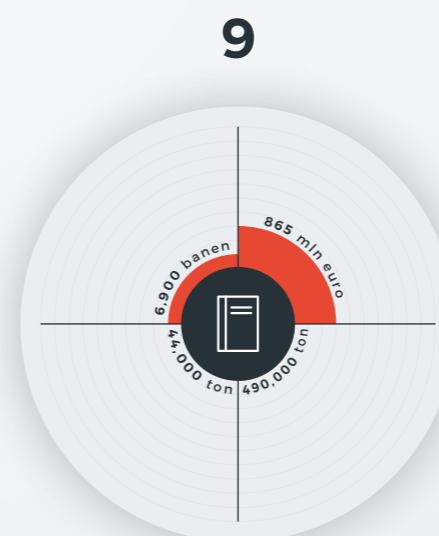
FINANCIËLE EN ZAKELIJKE DIENSTVERLENING

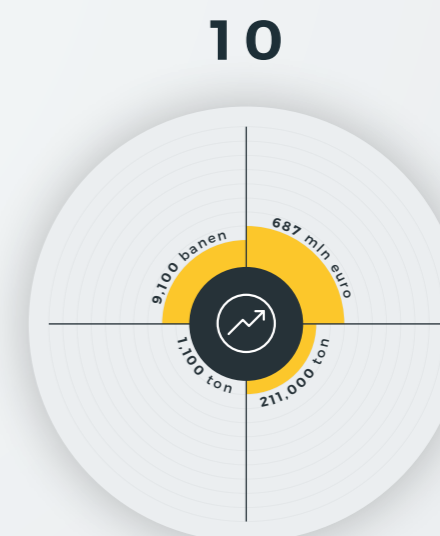
OPENBAAR BESTUUR

VRIJETIJDSDIENSTEN

ONDERWIJS

LOGISTIEK EN OPSLAG

Bij gelijke weging van de factoren werkgelegenheid, toegevoegde waarde, grondstofgebruik en afvalproductie, komen de volgende belangrijkste sectoren naar voren:

 1) BOUW EN VASTGOED

 2) LANDBOUW

 3) INDUSTRIE

Uit een enquête onder gemeenten blijkt dat de Landbouw en de Bouw en vastgoed, ook voor gemeenten, belangrijke sectoren zijn in de regio.

Het draagvlak binnen de voorgestelde top 3 voor circulaire economie is groot, niet in de laatste plaats omdat het drie sectoren zijn met een grote afhankelijkheid van grondstoffen, en externe partijen voor het afvoeren en verwerken van afval. De top 3 sectoren produceren ongeveer 90% van alle afval in de regio, en gebruiken tweederde van alle grondstoffen. Gezamenlijk vertegenwoordigen ze 27% van de toegevoegde waarde en 17% van de werkgelegenheid.

Vanuit de Bouw en vastgoed is er veel belangstelling voor circulaire economie, veelal in het gebruik van grondstoffen, modulair bouwen en materiaalsubstitutie. Het projectteam is al benaderd door bouwbedrijven uit de regio. De historie van de regio kenmerkt zich door grote infrastructurele projecten, en ontpoldering. Tevens staan er voor de nabije toekomst, investeringen gepland in nieuwe woningen, het uitbreiden van de infrastructuur en het verstevigen en onderhouden van de kustverdediging.

De landbouw in Noord Holland Noord is een sector met grote ambities op het gebied van klimaat en duurzaamheid, en kansen op het gebied van het inzetten van reststromen of de bio-based economy. Het is tevens een sector die goed wordt vertegenwoordigd door branche-organisaties, waarbinnen ambitieuze plannen bestaan voor verdere verduurzaming.

De industrie produceert een divers aantal producten, waarbij doorgaans circulair ontwerp, samenwerking in de keten, of tussen verschillende industrieën interessante kansen biedt.

